

Co víte o první pomoci

Srovnání pohledu lékařů a laiků na problematiku první pomoci

Zpracoval: Matyáš Janík - Lambda

Vedoucí práce a odborný konzultant: Mgr. František Tichý

Gymnázium Přírodní škola o.p.s.

Obsah Práce

Úvod	Str. 3.
Cíle	Str. 4.
Metodika	Str. 5.
Výsledky část první	Str. 7.
Výsledky část druhá otázky a odpovědi	Str. 9.
Výsledky část druhá volné otázky a odpovědi	Str. 12.
Výsledky část čtvrtá Srovnání Praha Hořice	Str. 14.
Závěr	Str. 26
Doslov	Str. 28.

Úvod

Co že to vlastně dělám?

Už několik let se zajímám o první pomoc a o zdravotní vědu. Mám štěstí a výhodu, že na škole, kde studuji, se právě první pomoci a zdravotní vědě velmi intenzivně věnujeme. Škola se jmenuje Soukromé gymnázium Přírodní škola.

Každý rok škola organizuje několik Kurzů první pomoci pro veřejnost. Které jsou určeny dětem a zájemcům, kteří se chtějí více dozvědět o tom, jak zareagovat v těžkých situacích, např. dopravní nehody nebo kolapsu neznámé osoby v terénu. Kurzy se odehrávají v areálu Salesiánského centra v Praha 8, Kobylisy, a v prostorách pražských základních škol.

Po teoretickém výkladu na začátku je vyhlášen simulační závod, kde hodně uvěřitelně maskovaní studenti simulují konkrétní situace a účastníci kurzu mají za úkol ve správném pořadí a správnými úkony „zraněným“ poskytnout první pomoc. Pokud je mi známo, tato akce je velmi populární a hojně navštěvovaná.

Já sám jsem od sekundy ve škole zdravotníkem, což znamená, že spravuji a na školní výjezdy nosím školní lékárnu, odpovídám za její obsah, a jsem připraven poskytnout ošetření a první pomoc jiným studentům.

I když si to asi moc neuvědomujeme. Zdravotní věda a zvláště první pomoc je jedna z nejdůležitějších věcí, kterou by měl každý člověk znát. Zdravotní věda a první pomoc totiž dává každému z nás možnost zachránit někomu zdraví nebo i život. (Nebo alespoň ušetřit doktorům čas a náladu, protože všemocný acylpyrin „někomu nepomohl od zvracení a bolesti hlavy“ 😊.) To je důvod, proč jsem si vybral toto téma praktické maturity.

Ve své práci se zabývám tím, jak lidé napříč věkem (6 let až více jak 71 roků) první pomoc znají, kdy a kde a jestli se první pomoc učili a také. Což v ní považují za nejdůležitější, jak dobře jsou připraveni první pomoc poskytnout.

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé práce Mgr. Františkovi Tichému za čas, který mi věnoval, pomoc a neuvěřitelnou trpělivost, všem dotazovaným, kteří byli ochotni na moje otázky odpovídat, a mým spolužákům Romanovi Macháčkovi a Eleně Pražákové za pomoc s dotazníky.

Cíle

A co že chci zjistit?

Hlavním cílem mé praktické maturity je zjistit, jak moc lidé napříč věkem znají první pomoc a jak se oni sami cítí v případě, že ji musí poskytnout.

- Resp. absolvovali lidé kurzy první pomoci, umí první pomoc, dokáží si v těžké a nepředvídatelné situaci poradit?
- Nebo obecně lidé toto téma nepovažují za důležité, protože „jim se nic takového nemůže stát“?
- Jaký je převažující věk těch, kteří případně kurzem projdou – jsou to spíše lidé starší nebo lidé mladšího věku?
- Myslí si lidé, vědí, že jsou schopni poskytnout první pomoc?

Odpovědět na tyto otázky se stalo mým hlavním cílem.

Mým dalším cílem bylo porovnat názory profesionálů a laické veřejnosti.

- Pokud laik = nestudovaný zdravotník uvidí člověka řekněme v bezvědomí, jak se zachová, jestli budou jeho úkony v souladu s postupem, který profesionál považuje za nejdůležitější.
- Pokud se postupy přístupu a ošetření rozcházejí, tedy v jakém rozsahu, v jakém pořadí?
- Má závažnost situace (kolaps na ulici/autohavárie) vliv na chování laiků?

I na tyto otázky jsem se pokoušel odpovědět.

A za třetí jsem zkusil porovnat odpovědi respondentů z Prahy a z menšího města, konkrétně Hořic v Podkrkonoší.

- Jsou lidé v menších městech připravenější na poskytnutí první pomoci?
- Nebo lidé z Prahy využívají potenciálu, který Praha nabízí v široké nabídce kurzů a školení a absolvují kurzy první pomoci ve větší míře, větším rozsahu?
- Věřící si osobně víc v případě poskytnutí první pomoci lidé z menších měst nebo lidé z Prahy.

Metodika

Jak to vlastně dělám?

Prvním krokem bylo vytyčit si cíle, kterých chci dosáhnout. Pod dohledem mého vedoucího práce jsem vytvořil dotazník a s ním jsem spolu s mým kamarádem a kamarádkou začal praktickou práci v terénu, která spočívala v obcházení lidí a dotazování: „Dobrý den, já jsem student (studentka) Soukromého gymnázia Přírodní škola (Praha). Provádíme studentský průzkum, který se týká první pomoci. Prosím mohu vám položit nějaké otázky?“ Na dotazy, kolik je otázek, jsme odpověděli, že dvanáct. Po většinovém souhlasu oslovených jsme kladli otázky, zaznamenávali odpovědi a s poděkováním za čas a ochotu jsme se rozloučili. Celkově bylo dotázaných, kteří byli ochotni odpovídat, 57. Dotazník byl samozřejmě anonymní.

Po této práci v terénu jsem odpovědi na otázky roztřídil a zpracoval. To jsem prováděl s pomocí papíru, tužky a počítače. Tato část se odehrávala ve škole ve sborovně za ticha. Částečně také doma za zvuků hudby. Tato část byla asi nejzábavnější.

Po části zpracování jsem se s úplnými daty pustil do psaní sborníku.

Na další stránce najdete prázdný dotazník, tak jak jsem ho předčítal respondentům. (Pokud se rozhodnete spočítat volné odpovědi s počtem, jenž tam měl být Tak vám nevyjde počet, který by vyjít měl. Nevyjde z toho důvodu, že ne všichni jsou schopni říci alespoň tři odpovědi. Proto je odpovědí méně, než by mělo být.

tazatel:

datum:

místo:

- 1)** Věk (odhad):
- a) 6 – 18
 - b) 19 – 30
 - c) 31 – 50
 - d) 51 – 70
 - e) 71 a více
- 2)** muž x žena
- 3)** Byl(-a) jste svědkem nějaké nehody nebo jiné situace, která vyžadovala první pomoc?
- a)** ano **b)** ne
- 4)** Pokud ano, tak jste se zapojil(-a):
- a)** jako hlavní záchraňující
 - b)** jako pomocník
 - c)** zavolať jsem pouze záchranku
 - d)** pouze jsem sledoval, protože záchranu prováděli druzí
 - e)** jiné (vypsat)
- 5)** Absolvoval(-a) jste někdy kurz první pomoci? **a)** ano **b)** ne
- 6)** Pokud ano, tak jsem ho absolvoval:
- a)** ve škole
 - b)** v zaměstnání
 - c)** jinde (kde?)
- 7)** Co považujete za nejdůležitější udělat, když člověk leží, na první pohled nedýchá a nereaguje na podněty (alespoň 3 věci)?
- 8)** Co považujete za nejdůležitější udělat, když člověk silně krvácí (alespoň 3 věci)?
- 9)** Co považujete za nejdůležitější udělat, když jste svědky autohavárie, při které byli zranění lidé (alespoň 3 věci)?
- 10)** Jak zabráníte tomu, aby člověku v bezvědomí nezapadl jazyk a neudusil se?
- 11)** Jste podle Vás dobře připraven (-a) poskytnout první pomoc?
- a)** ano **b)** spíše ano **c)** spíše ne **d)** ne **e)** nevím
- 12)** Pokud ne, tak, co by Vám pomohlo?

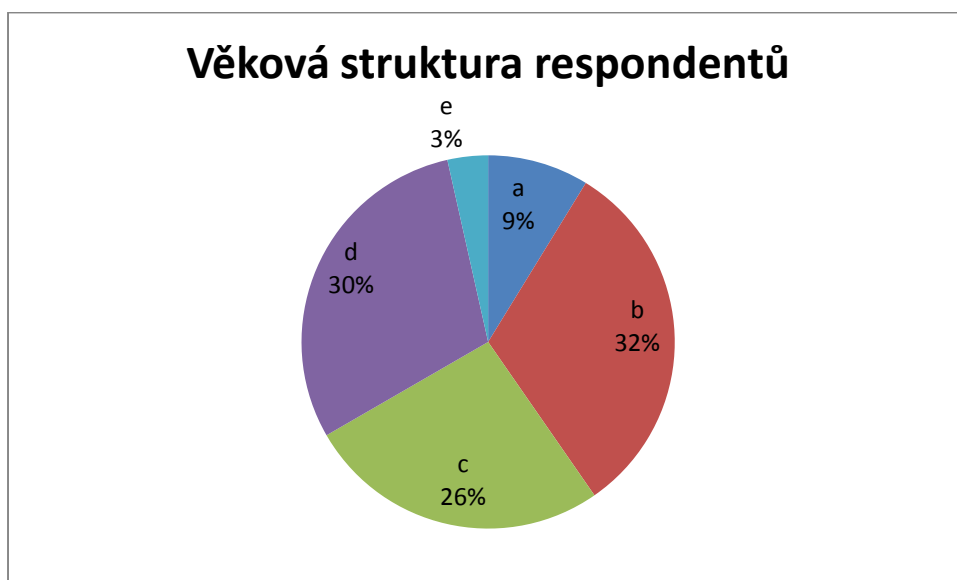
VÝSLEDKY, ČÁST PRVNÍ

Co jsem vyzkoumal?

Jak jsem zmínil výše, zabýval jsem se tím, jak lidé obecně znají, a nebo si myslí, že znají, první pomoc. Metodika byla popsána, zde předkládám výsledky.

1) Věk respondentů: nejvíce respondentů (asi dvě třetiny) byla ve věku od 19 do 30 let nebo od 51 do 70 let. Myslím si, že toto je vhodný vzorek.

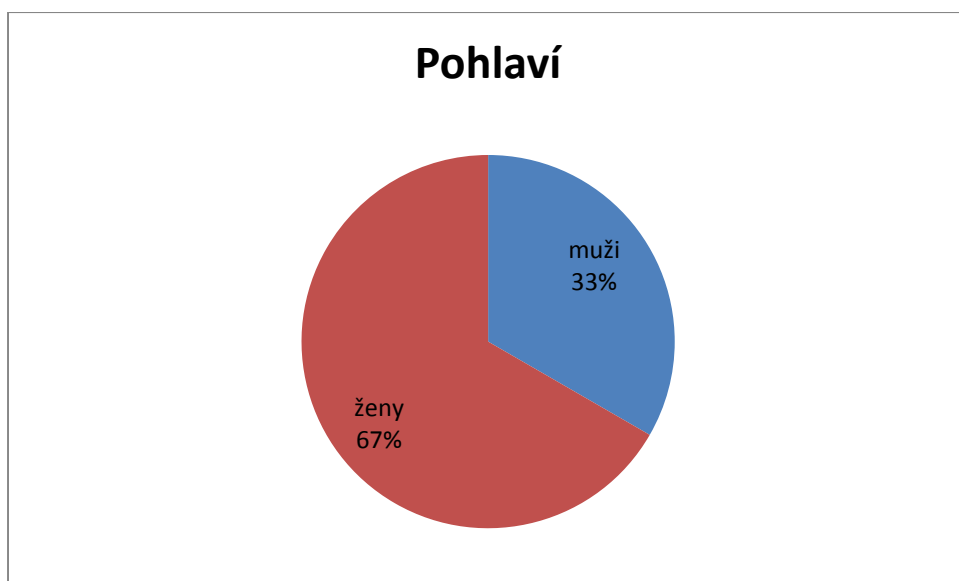
- a) **6-18 let:** 5 respondentů, tj. 9%
- b) **19-30 let:** 18 respondentů, tj. 32%
- c) **31-50 let:** 15 respondentů, tj. 26%
- d) **51-70 let:** 17 respondentů, tj. 30%
- e) **71 a více let:** 2 respondentů, tj. 3%

2) Pohlaví respondentů: asi dvě třetiny tázaných byli ženy. Je to sice převaha, ale to díky tomu, že mnoho mužů odpovídat na otázky odmítala. (Podle teorie pana ředitele ještě pořád vypadám nevinně a roztomile a to je důvod, proč byly ženy středního a vyššího věku ochotné si se mnou popovídat. 😊)

a) **Muži:** 19 respondentů tj. 33%

b) **Ženy:** 38 respondentů tj. 67%

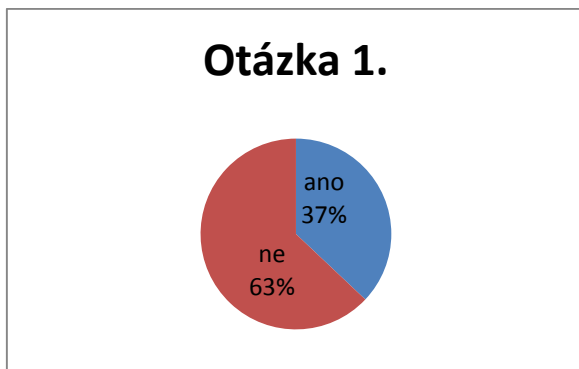
VÝSLEDKY, ČÁST DRUHÁ OTÁZKY A ODPOVĚDI

Jak lidé odpovídají na otázky?

Otázka č. 1:

Byl(-a) jste někdy svědkem nějaké nehody, nebo jiné situace, která vyžadovala první pomoc? Více lidí se naštěstí žádné takovéto situaci neúčastnilo.

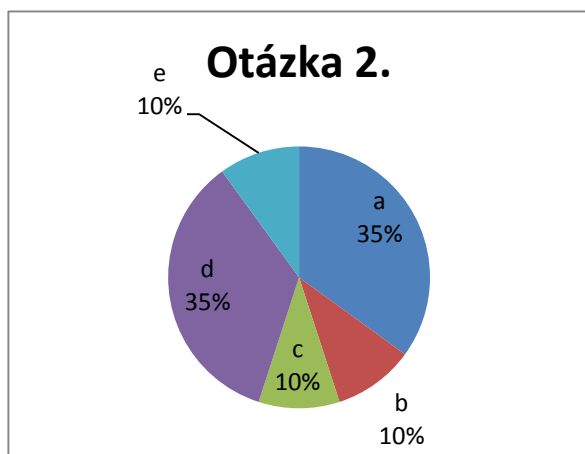
- **ANO:** 20 respondentů, tj. 37%
- **NE:** 34 respondentů, tj. 63%

Otázka č. 2:

Jak jste se zapojil(-a)? Respondenti byli buď hlavními zachraňujícími, nebo jenom sledovali záchranné úkony, což dokazuje rozmanitost tázaných.

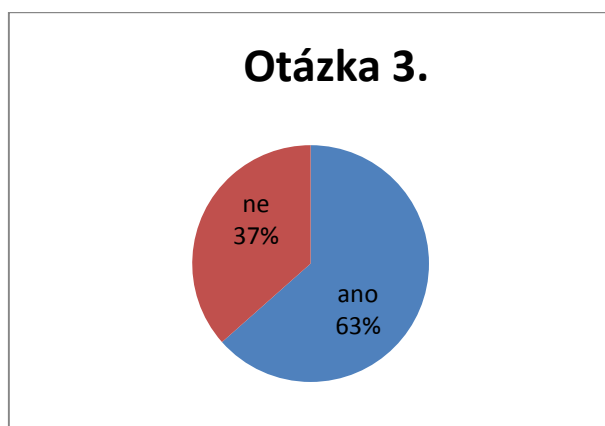
- **JAKO HLAVNÍ ZACHRAŇUJÍCÍ:** 7 respondentů, tj. 35%
- **JAKO POMOCNÍK:** 2 respondenti, tj. 10%
- **POUZE JSEM ZAVOLAL ZÁCHRANKU:** 2 respondenti, tj. 10%
- **JENOM JSEM SLEDOVAL DĚNÍ:** 7 respondentů, tj. 35%
- **JINÉ (SAMI BYLI ZRANĚNI):** 2 respondenti, tj. 10%

Otázka č. 3:

Absolvovaly jste někdy kurz první pomoci? Zde se ukázalo, že většina lidí (cca dvě třetiny) někdy kurz první pomoci absolvovali. Ale neplatí, že starší lidé kurzy vždy absolvovali.

- **ANO:** 33 respondentů, tj. 63%
- **NE:** 19 respondentů, tj. 37%

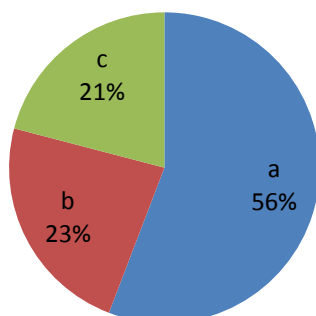

Otázka č. 4:

Pokud ano, tak kde? Mnoho lidí absolvovalo kurz první pomoci ve škole. Dost lidí absolvovalo i dva nebo tři kurzy první pomoci.

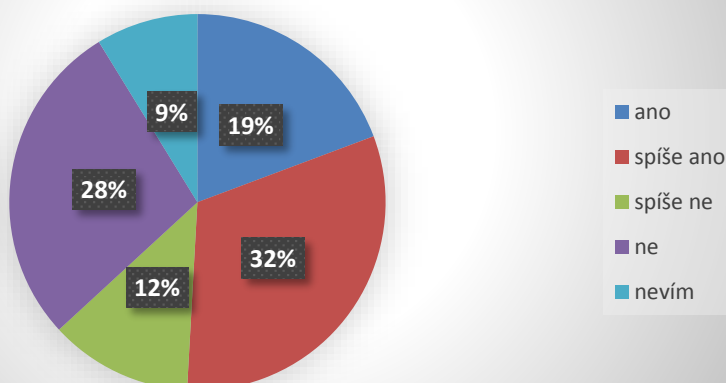
- **ABSOLVOVAL JSEM KURZ PRVNÍ POMOCI VE ŠKOLE:** 24 respondentů, tj. 56%
- **ABSOLVOVAL JSEM KURZ PRVNÍ POMOCI V ZAMĚSTNÁNÍ:** 10 respondentů, tj. 23%
- **ABSOLVOVAL JSMEM KURZ PRVNÍ PMOCI JINDE (většinou na skautu):** 9 respondentů, tj. 21%

Pokud ano, tak kde?

Otázka č. 5:

Cíte se být připraven poskytnout první pomoc?

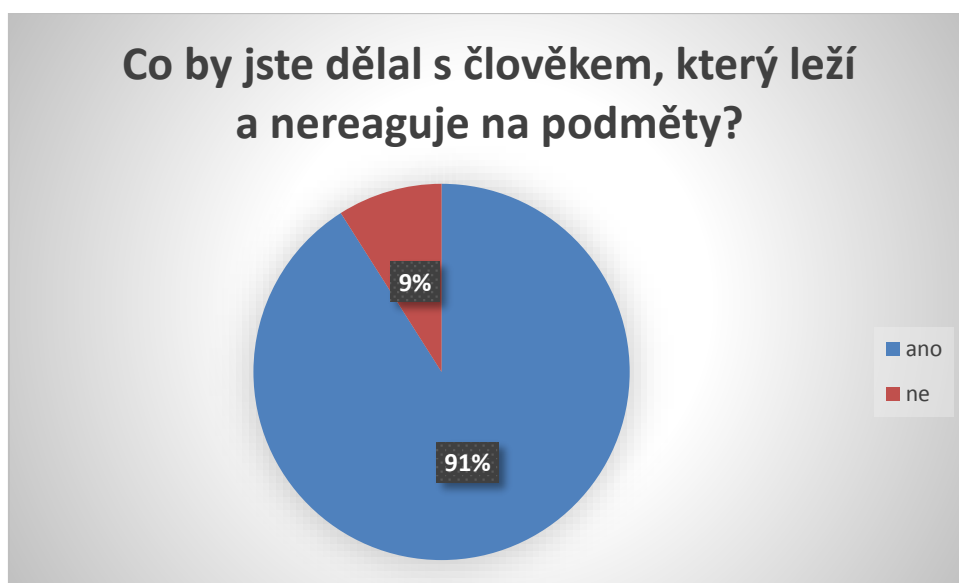

Cítí se lidé připraveni poskytnout první pomoc? Bylo zajímavé, že několik lidí, kteří kurz nikdy neabsolvovali a většinou ani moc o první pomoci nevěděli, si byli jistí, že jsou připraveni první pomoc poskytnout. Naopak několik lidí, kteří věděli, o čem je řeč, a kurz absolvovali, si nebyli tak jistí, že by první pomoc poskytnout dokázali.

- **ANO:** 11 respondentů, tj. 19%
- **SPÍŠE ANO:** 18 respondentů, tj. 32%
- **SPÍŠE NE:** 7 respondentů, tj. 12%
- **NE:** 16 respondentů, tj. 28%
- **NEVÍ:** 5 respondentů, tj. 9%

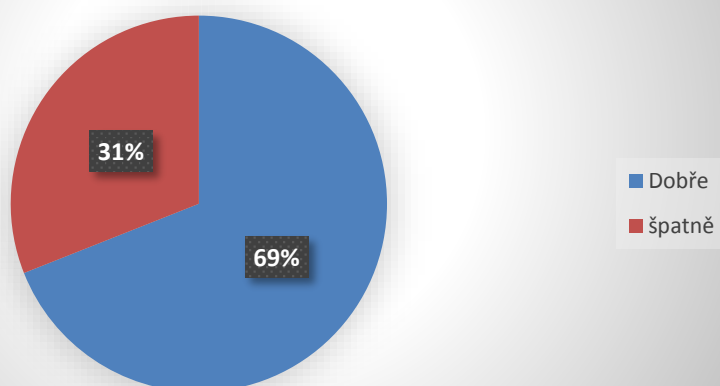
VÝSLEDKY, ČÁST TŘETÍ, VOLNÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI

Co by lidé udělaly v jakých situacích?

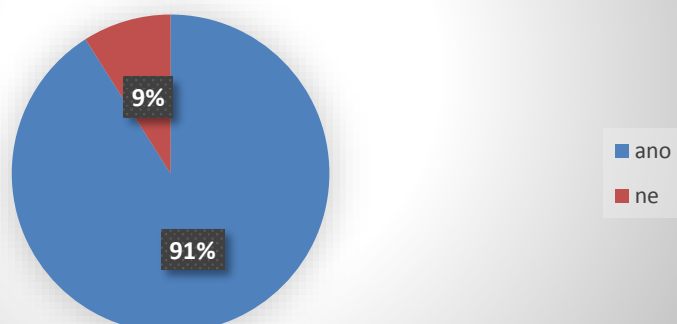
Nejvíce lidí napadala masáž srdce, zavolání záchranky (155), zkontrolovat dech, sem tam se objevilo i pár dalších nápadů (zaklonit hlavu, oslovi ale i třeba člověka proplesknout či od člověka utéct)

JAK by ste pomohli člověku, který silně krvácí?

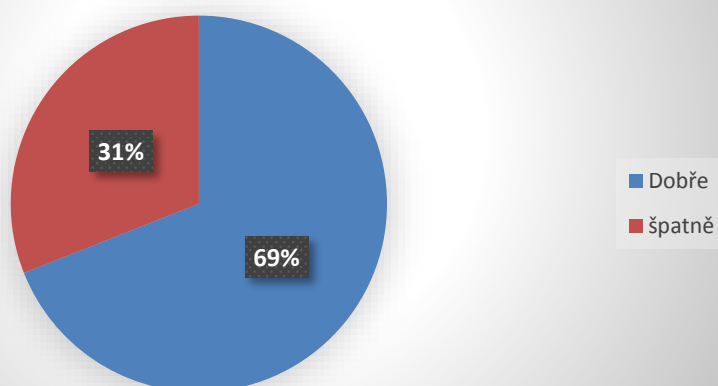
Všechny respondenty napadlo ránu nějak stlačit zavázat či rovnou ránu zaškrtit. Málo lidí napadlo zavolat záchranku či protišoková poloha (končetiny nad úroveň těla).

Jak by ste postupoval při autonehodě, při níž byli zraněni lidé

Zde by mnoho lidí volalo zdravotníky/záchranáře NEBO hasiče NEBO policii (jen málo lidí napadla „stodvanáctka“). Většina lidí by nejprve volala, teprve potom by se rozhlídla, co se ve skutečnosti stalo. (!) Někteří lidé by zraněné vyprostila, ale většina by je spíše i ošetřila. Málokoho napadlo zamezit příjezdu (jiných) aut.

Jak by ste zabránili tomu aby člověku zapadl jazyk a on se udusil?

Většina lidí by jazyk vyndala. Ti, kteří znají stabilizovanou polohu, by ji i použili. Několik lidí odpovědělo, že by člověka položili na bok či na břicho. Několik starších lidí by jazyk přišpendlilo nebo vykloubilo čelist.

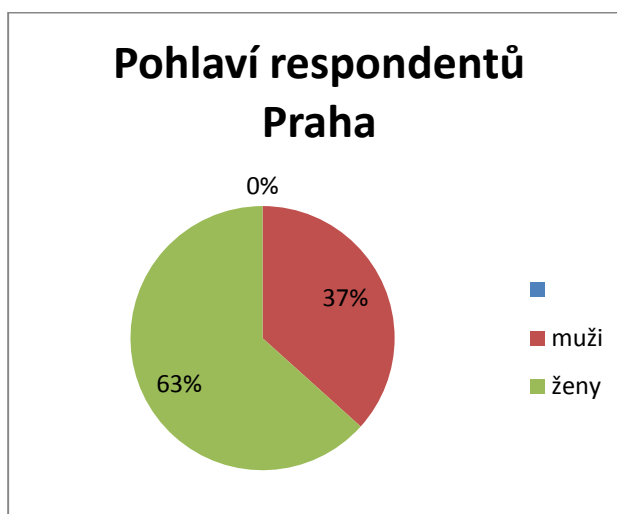
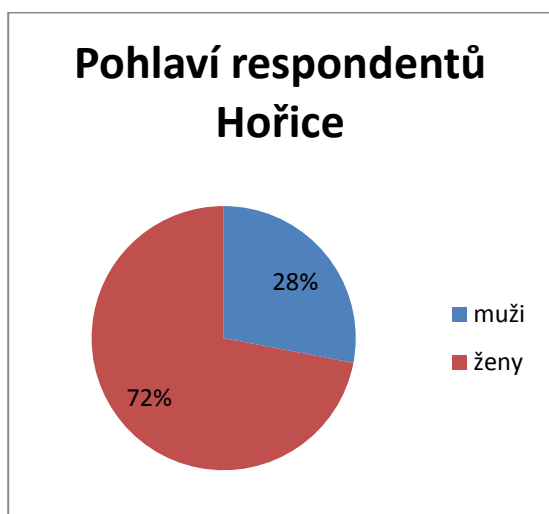
VÝSLEDKY, ČÁST ČTVRTÁ, POROVNÁNÍ PRAHA/HOŘICE

Jaké město je nakonec lepší?

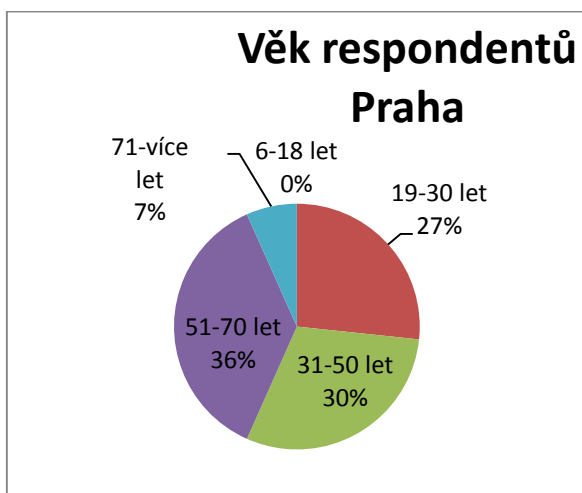
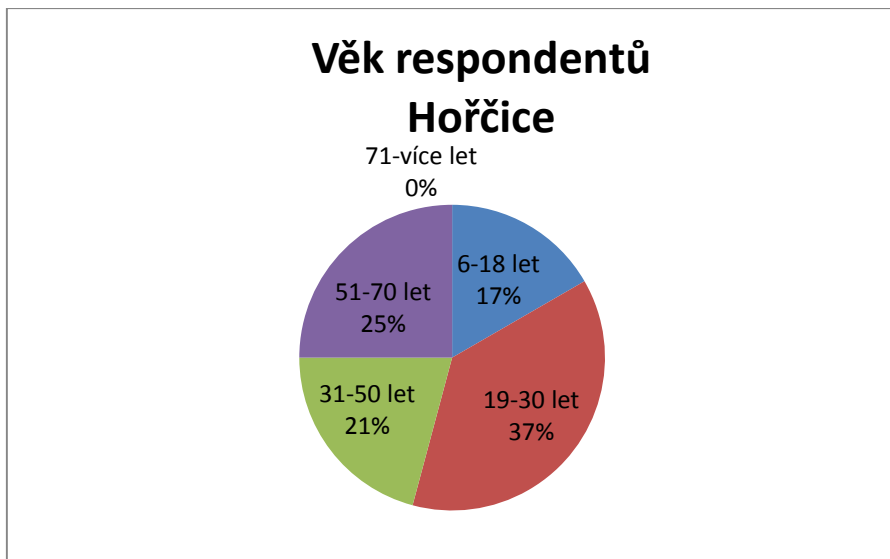
Pohlaví respondentů: I v Praze i v Hořicích mělo více respondentů ženské pohlaví.

Praha: muži: 12 x ženy: 20

Hořice: muži: 7 x ženy: 18

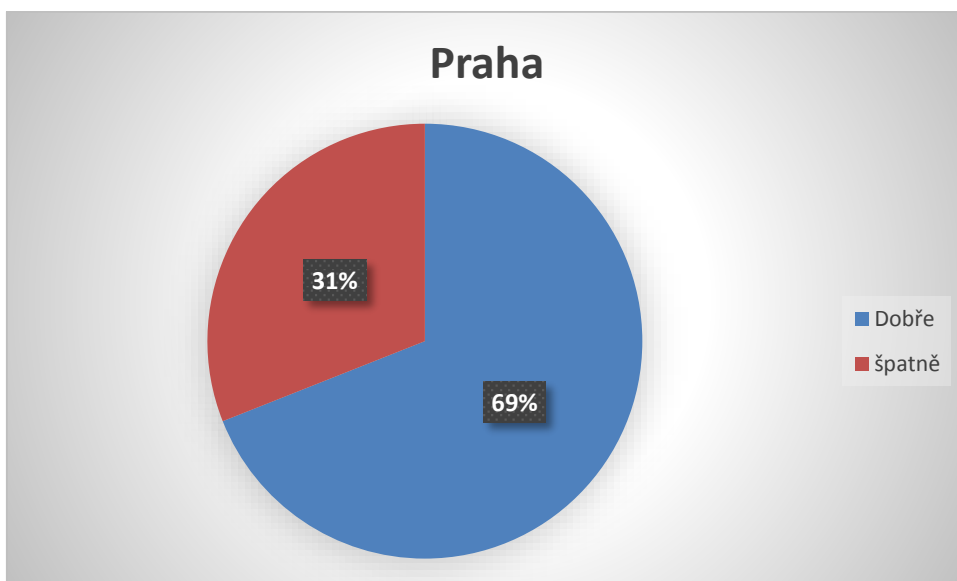

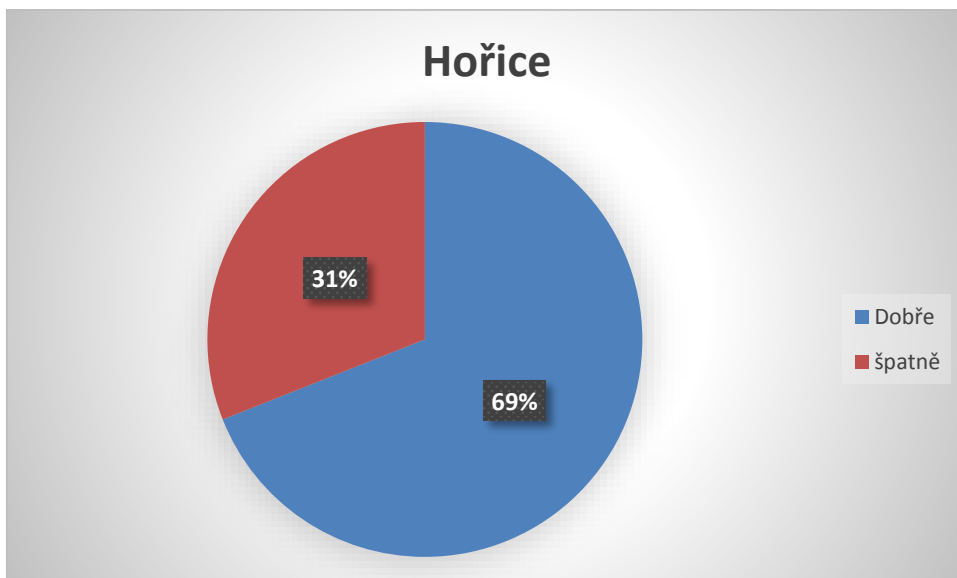
Věk respondentů: V Praze byl věk respondentů spíše vyšší (31 - 70 let), v Hořicích naopak spíše nižší.

Otázka číslo 1:

Byl(-a) jste někdy svědkem nehody, nebo jiné situace která vyžadovala první pomoc? U této otázky se procentuální počet lidí shoduje.

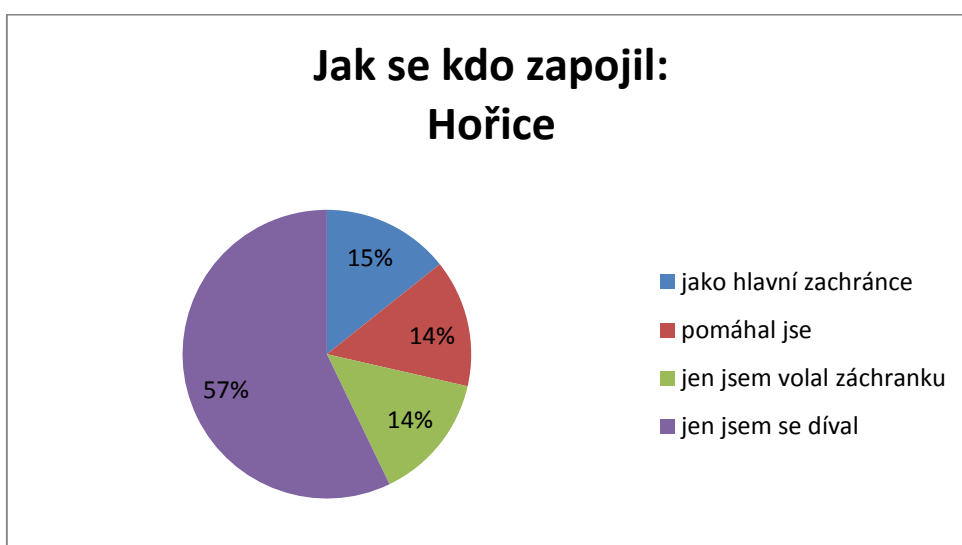

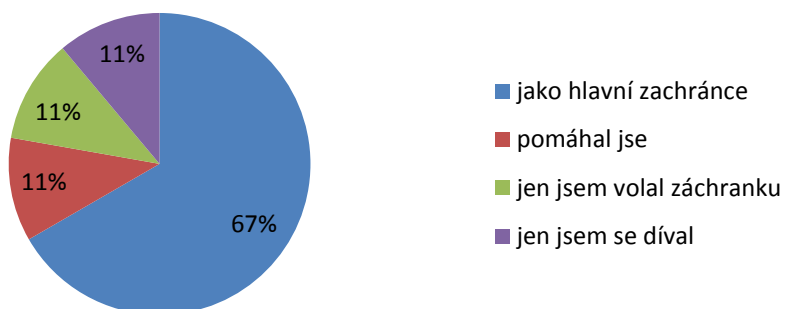
Otázka číslo 2:

Jak jste se v zachraňování zapojili?

Zatímco v Hořicích se lidé spíše „dívali“, v Praze lidé převážně zachraňovali.

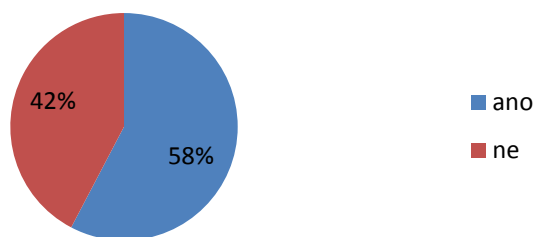
Jak se kdo zapojil: Praha

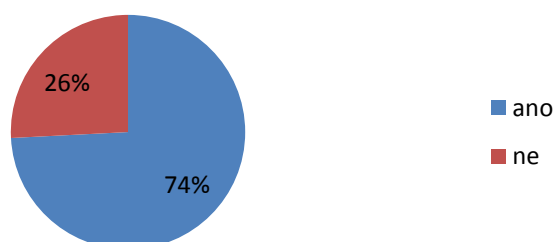
Otázka číslo 3:

Absolvovali jste někdy kurz první pomoci? Lidé v Praze výrazně více absolvují Kurz/y první pomoci.

Absolvování kurzu: Hořice

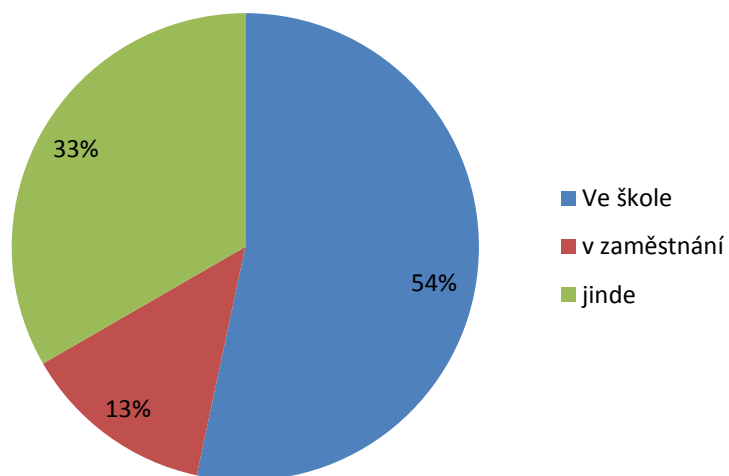
Absolvování kurzu: Praha

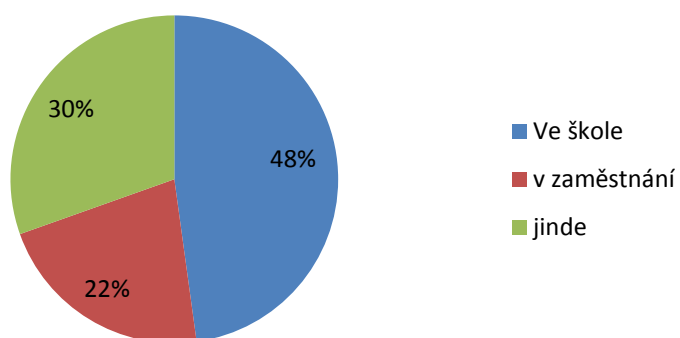
Otázka číslo 4:

Pokud ano, kde jste kurz absolvovali? Většina lidí v Hořicích absolvovala kurz ve škole. V Praze to bylo méně (zde zase více lidí absolvovalo kurz v zaměstnání, pravděpodobně proto, že lidé v Praze více pracují ve větších firmách, které více zajišťují, aby zaměstnanci měli průběžná školení o první pomoci).

Kde jste kurz absolvoval? Hořice

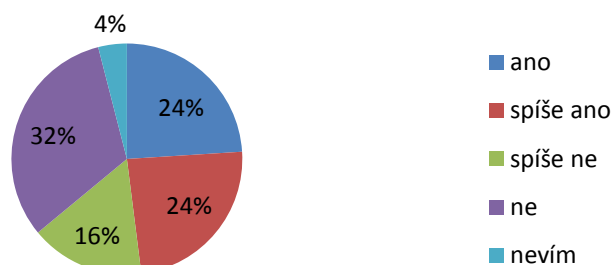
Kde jste kurz absolvoval? Praha

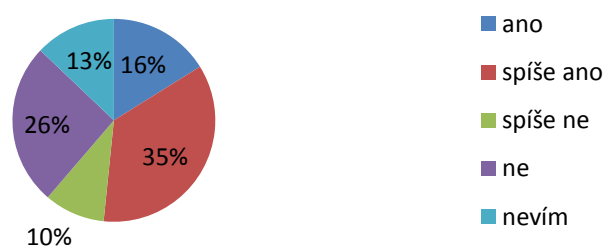
Otázka číslo 5:

Cítíte se být připraveni poskytnout první pomoc? Lidé v Hořicích se cítí o něco méně být připraveni první pomoc poskytnout, ale mají oproti lidí v Praze více jasno, jestli ano, či ne.

Cítíte se být připraven první pomoc? Hořice

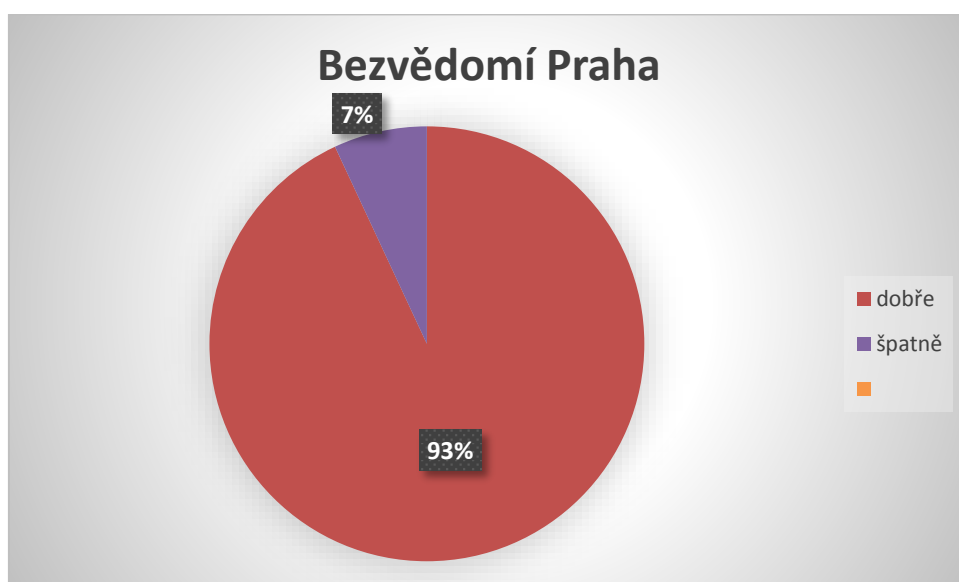
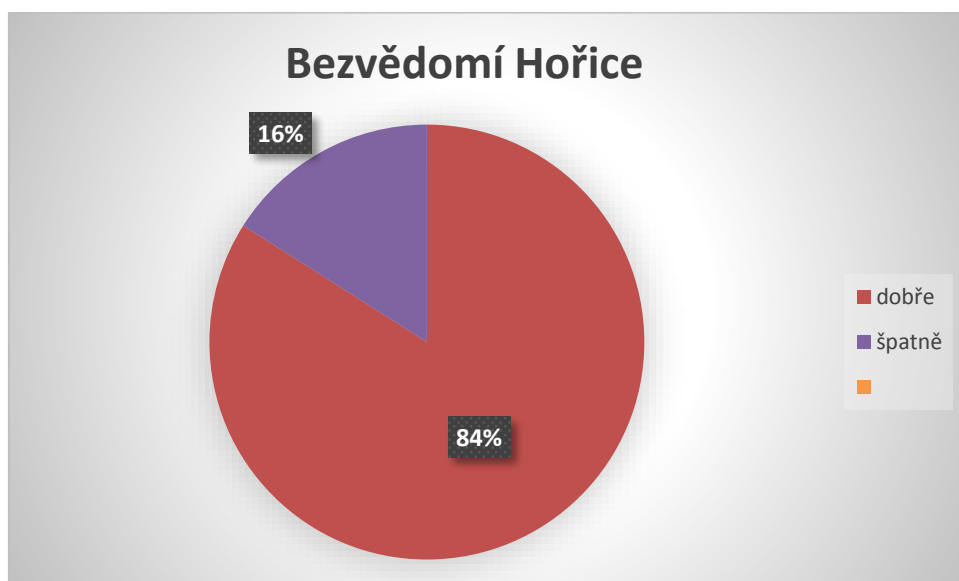

Cítíte se být připraven první pomoc? Praha

Otázka číslo 6:

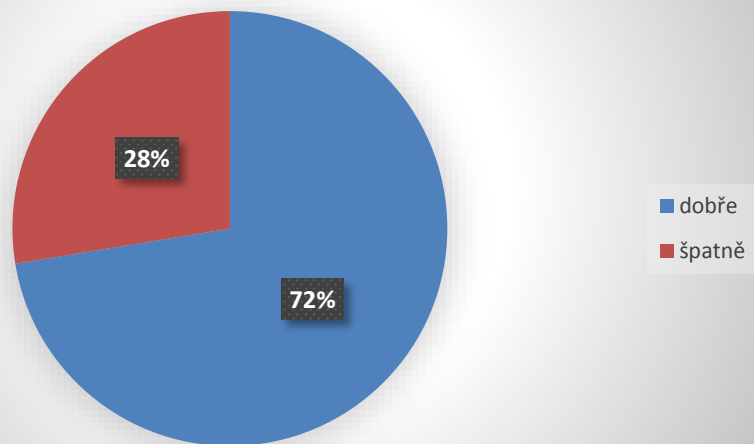
Jakým způsobem byste řešil/a stav bezvědomí? Při otázce prověřující schopnost respondentů poskytnout první pomoci člověku v bezvědomí, se ukázalo, že lidé v Praze dokážou lépe poskytnout první pomoc bezvědomému nešťastníkovi, než lidé v Hořicích.

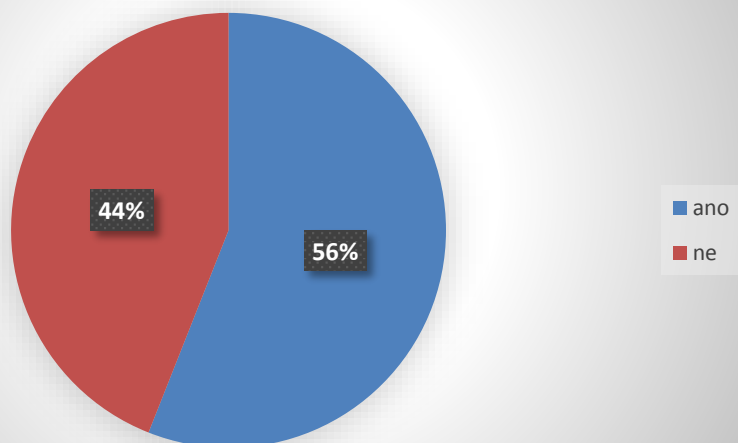
Otázka číslo 7:

Jak byste řešil/a krvácení? Zde zase výrazně vedou lidé z Hořic. Ze všech odpovědí tázaných z Hořic na toto téma, téměř tři ze čtyř odpovědí byli správné. Proti tomu zobrazují výsledky tázaných z Prahy, kde byla více jak polovina odpovědí neutrálních (nepomůže a neuškodí + neuškodí, laenepomůže).

Stav krvácení: Hořice

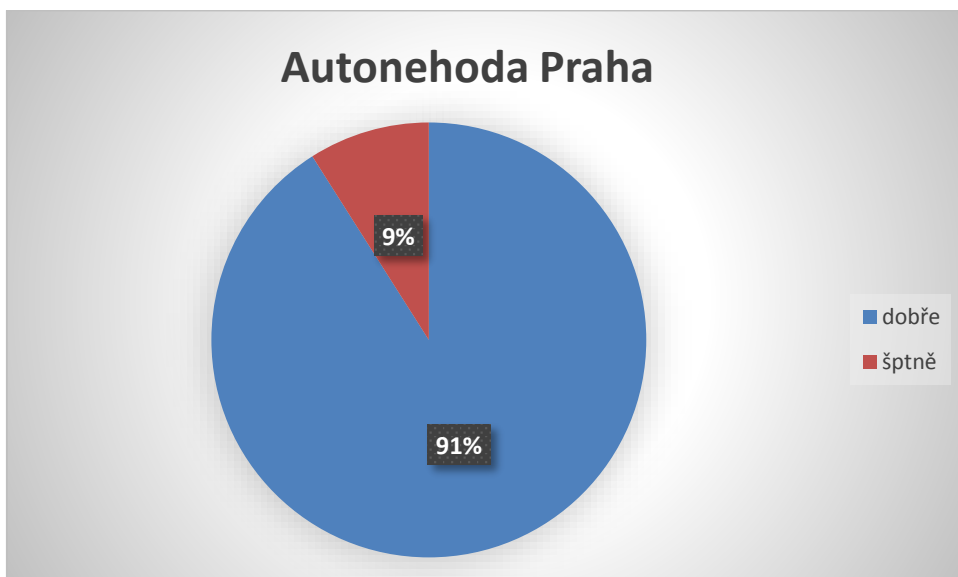
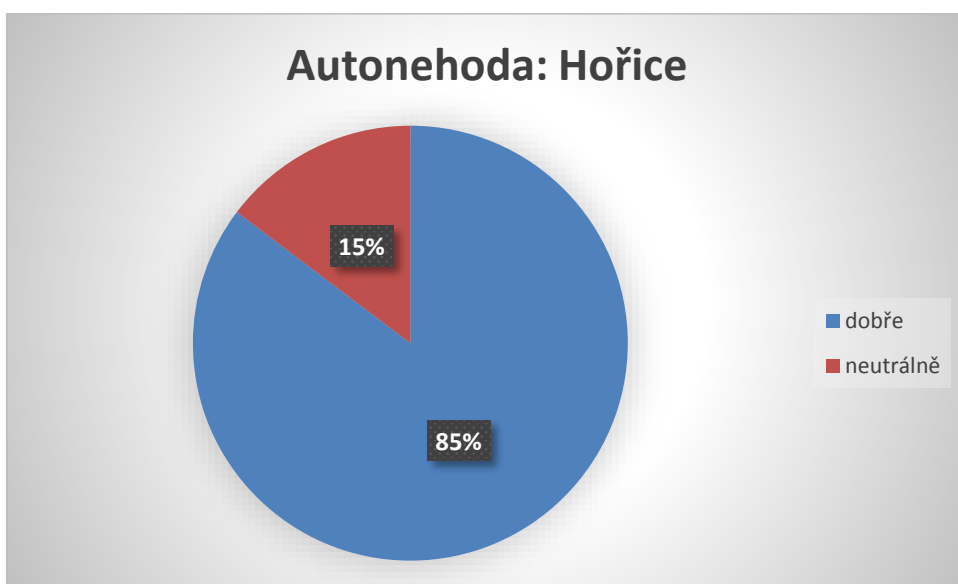

Krvácení Praha

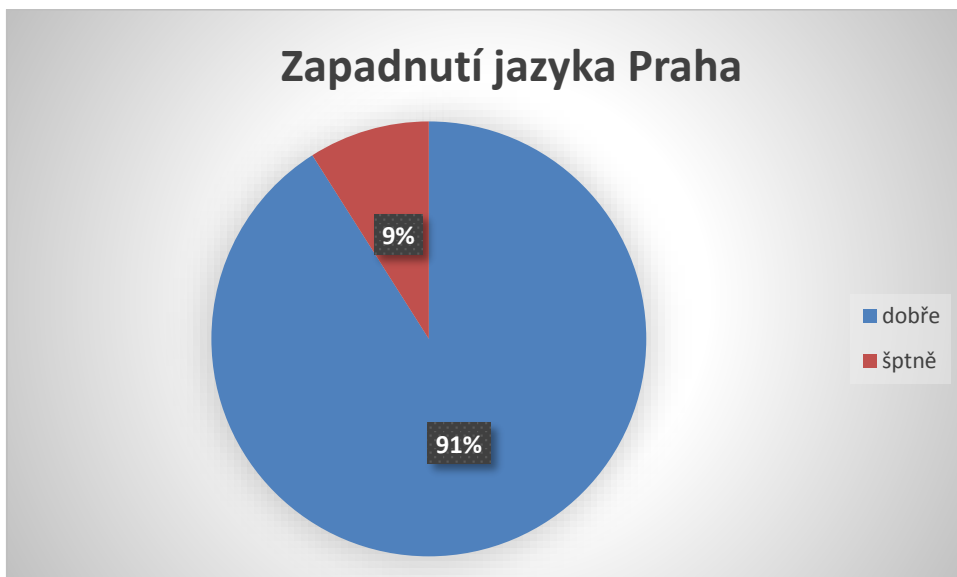
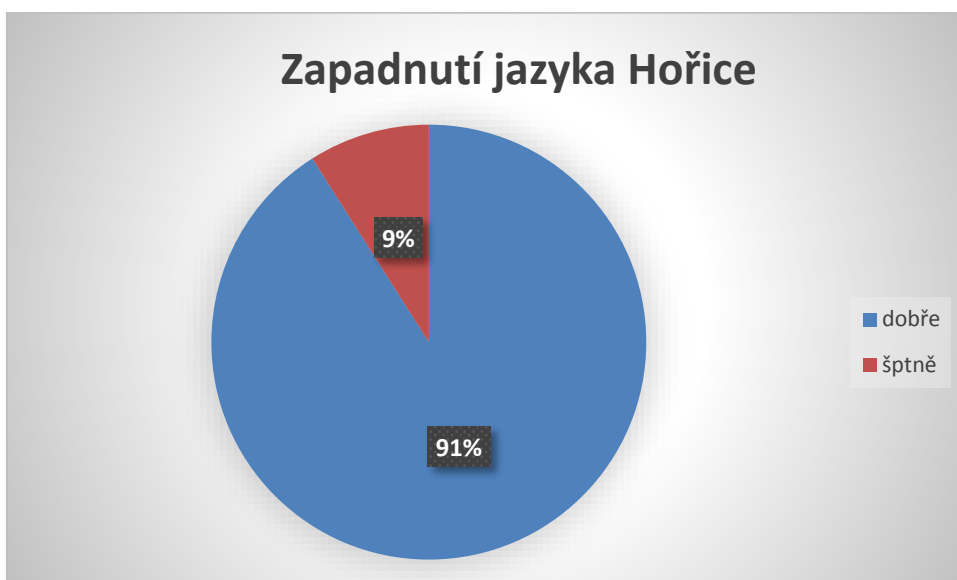
Otázka číslo 8:

Jak se zachováte, když se stanete svědky autonehody a nebo autohavárie, při které byli zraněni lidé? Zde je počet správných odpovědí mezi Prahou a Hořicemi vyrovnaný. V Praze je sice výsledek správného postupu o něco nižší, ale myslím si, že mohu říci, že v této otázce jsou si obě města vcelku vyrovnaná.

Otázka číslo 9:

Jak zabráníte zapadnutí jazyka? V této otázce opět vyhrávají Hořice. V Praze je viditelně nižší počet dobrých opovědí, než v Hořicích. Dále je zajímavé, že při této otázce jsou výsledky dobrých odpovědí obou měst jedny z nejnižších.

Závěr

Co jsem vyvodil z výsledků?

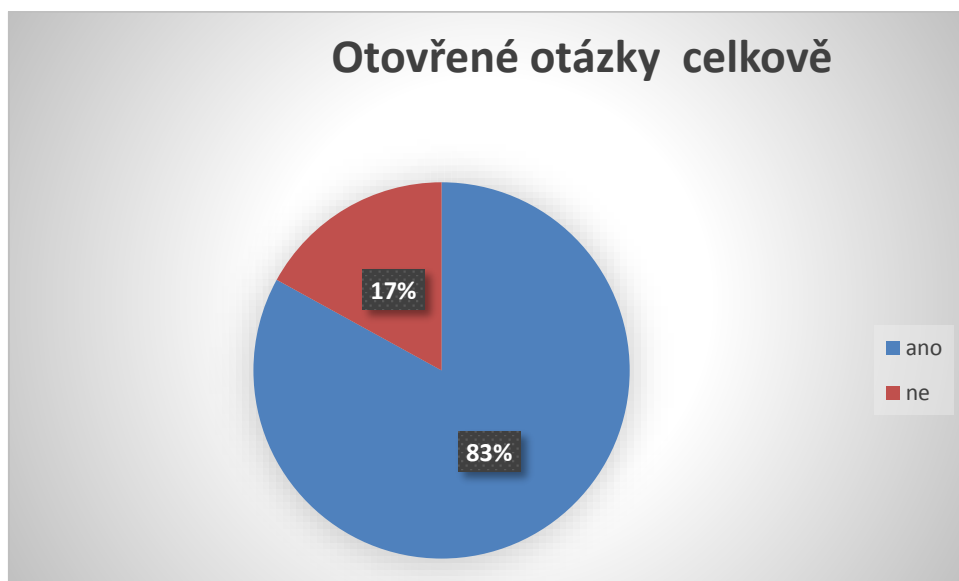
Část první:

Z otázek s volnou odpovědí se mi podařilo vyčíst, že více odpovědí by člověku/zraněnému zachránila život. Z toho usuzuji, že většina respondentů **je schopna** správnou první pomoc poskytnout. Nicméně většina lidí, i když si vzpomínala na správné postupy, zapomínala na takové důležité základy, jako je volání záchranky (!) nebo zaklonění hlavy.

Dále jsem zjistil, že nejvíc se obecně neví, jak zabránit zapadnutí jazyka; naopak nejlépe lidé ovládají, alespoň teoreticky, pomoc při autonehodách: ve většině případů to znamená, že lidé zavolají policii (158) a ti je navedou na správnou cestu 😊

Mnoho mnou tázaných má také velmi dobré výsledky, co se problematiky masivního krvácení týče. V průměru tam lidé odpovídají primárně dobře (ránu ucpat, použít tlakový obvaz, volat 155). Tyto výsledky ale kazí celkem vysoké procento odpovědí, které by ani neublížili, ani nepomohli (neutrální odpovědi).

Graf pro celkové výsledky volných odpovědí: jak je vidět, odpovědi byli opravdu dobré:

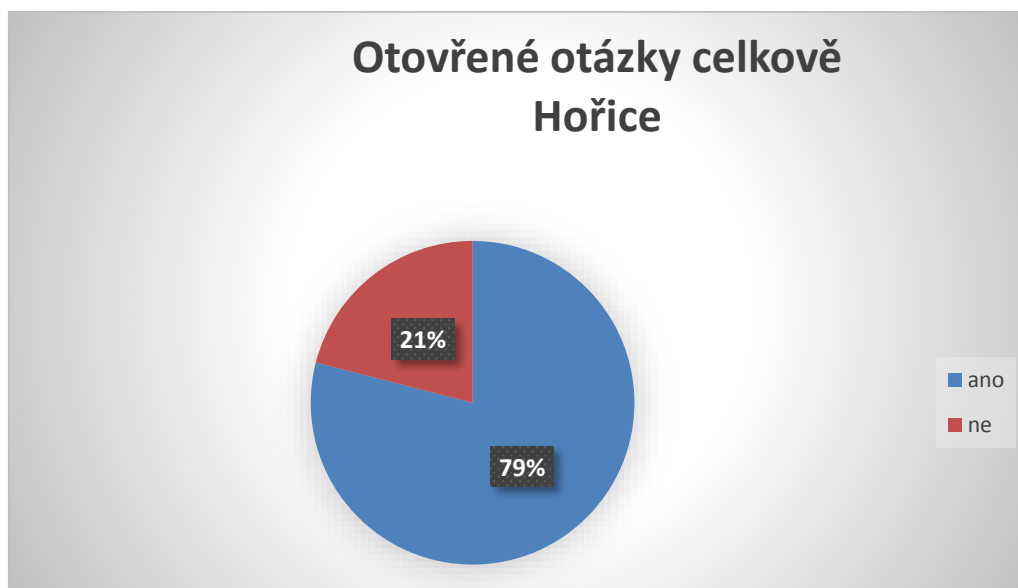

Část druhá:

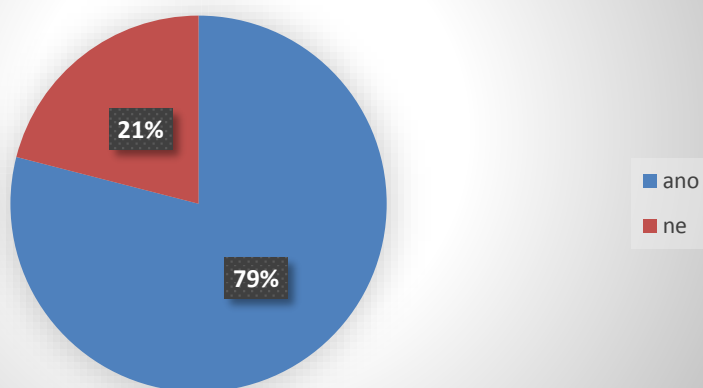
Druhá část mé práce bylo porovnání velkého města (Praha) a malého města (Hořice v Podkrkonoší). Při psaní tohoto sborníku jsem zjistil, že můj předčasný názor („Praha bude lepší než Hořice“) je špatně - i když v lidé v Praze v průměru více absolvují kurzy první pomoci a v průměru se více zapojují do zachraňování, mají horší výsledky než lidé z Hořic. (!)

Dotazovaní lidé z města Hořic sice nejsou tak dobří v poskytování první pomoci člověku v bezvědomí, ale ve všech ostatních otázkách Pražany převyšují a v některých dost výrazně (otázka na zastavení krvácení), v některých zase tak moc ne (otázka s autonehodou). Nicméně je nutné dodat, že výsledky nebyli špatné ani v Praze. Očekával jsem je horší.

Srovnání celkových výsledků Prahy a Hořic:

Otvřené otázky celkově

Doslov

Pár vět na závěr.....

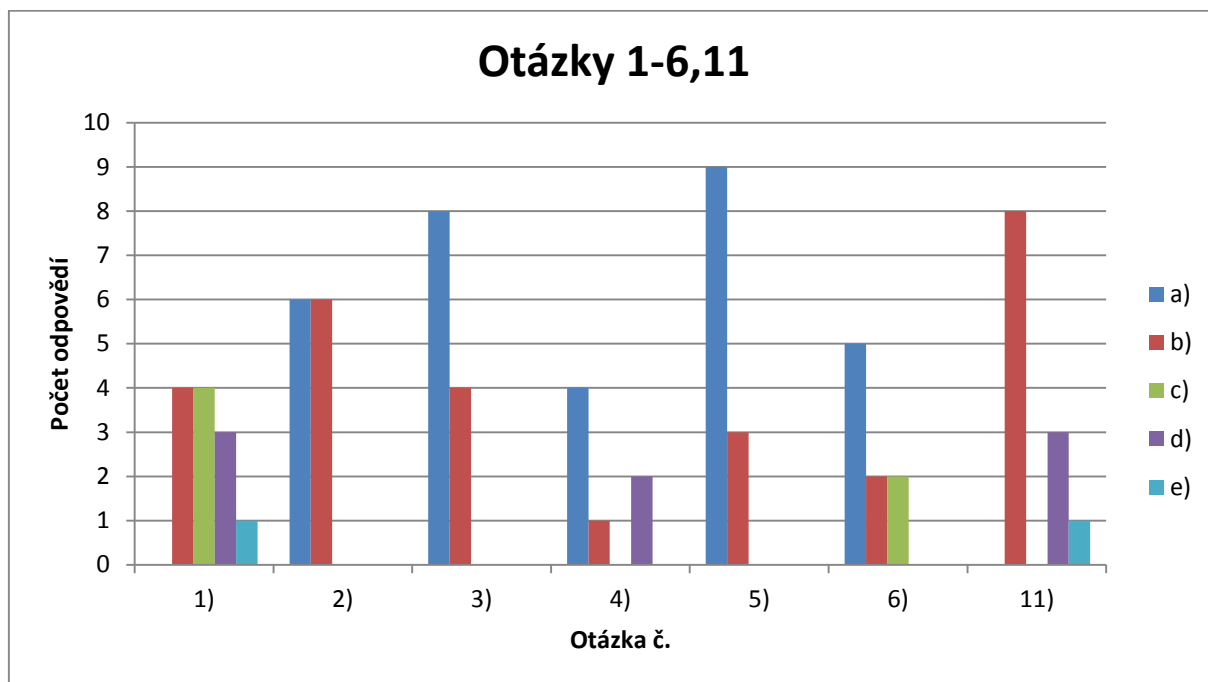
Celkem jsem obešel 57 respondentů ze dvou měst (Praha, Hořice v Podkrkonoší). Zpracoval jsem 405 volných odpovědí a tím jsem splnil svůj hlavní cíl: zjistit, jak lidé znají první pomoc, a jeden vedlejší cíl: srovnání správných odpovědí na dané otázky ve velkém a malém městě.

Vypracoval a okomentoval jsem celkem 34 grafů v 25 stránkovém sborníku. Při troše štěstí se „moji“ respondenti alespoň zamysleli nad tím, jestli první pomoc opravdu znají dobře a jestli by se nevyplatilo si na nějaký kurz zajít.

Ve Zdíbech dne 14. února 2015, Matyáš Janík

Použitá literatura: Sborník studenta romana Macháčka: Jak lidé znají (jak má vypadat zpracování grafů), Jan Lejsek a kolektiv: První pomoc, Eva Bernatová: Příručka první pomoci pro celou rodinu (Odborná literatura)

Přílohy

Graf celkových odpovědí pro otázky typu a) b) c) d) e).